

סוגיות עכשוויות באמנות המערכה

בין הקטבים

מלחמת "חרבות ברזל" ד'

מרכז דדו
לחשיבה צבאית
בין-תחומית

מאמרי הגיליון
זמינים לקריאה גם
באתר מרכז דדו

מאמרי הגיליון
זמינים לקריאה גם
באתר מרכז דדו

הקדמת מפקד מרכז דדו

גיליון זה של **בין הקטבים** נערך ומופץ בחלוף שנתיים של מלחמה רב־זירתית מתמשכת, בתקופה משמעותית ובעיתוי ייחודי. צה"ל מצוי כעת בתקופה של **מעבריות** – מהשלבים העצימים של המלחמה בזירות השונות לפרקים הבאים של התמודדות עם אתגרים קיימים ומתהווים; מוכנות, כשירות ובניין כוח לעתיד. זהו גם **עיתוי ייחודי ומחייב** בעבור כולנו, שכן בנקודת הזמן הזו נדרשת השתנות יסודית, על בסיס השלמת התחקירים, למידה והפקת לקחים – כל אלה בראי קידום המוכנות להתפתחות המערכה ולמלחמה הבאה.

עם פרוץ המלחמה, עברו ישראל וצה"ל מעשורים של עימותים ומבצעים מקומיים למלחמה במערכה אזורית רחבת היקף, המציבה בפנינו שאלות יסוד תפיסתיות, מקצועיות וערכיות. ככל שחלף הזמן, ברור עד כמה המלחמה הזאת היא בעלת השלכות מרחיקות לכת: על האופן שבו נגדיר את תפיסת הביטחון ונגבש את המערכת המתאימה למימושה; על האיזונים והמשלימות שבין הפעלת כוח צבאי, מדיניות ואסטרטגיה לאומית; על המוכנות לאירועי קיצון ומתקפת פתע; על מבנה הכוחות, האמצעים והכשירות למערכה ממושכת; על השילוביות הרב־חילוית והבין־זרועית; ועל ההבנה שמלחמה אינה רק הפעלת כוח בשדה הקרב, אלא גם האופן שבו משלבים וממצים היבטים ביטחוניים, כלכליים וחברתיים.

התפתחויות עולמיות ותהליכים אזוריים מביאים לידי ביטוי את ההכרח בהתאמה של צה"ל למגמות ההתחזקות של מכלולי עימות קיימים ולפוטנציאל היווצרותם של מכלולי עימות חדשים במזרח התיכון. ההבנות הללו חשובות לצה"ל על רקע המעבריות ממלחמה רב־זירתית עצימה לתהליכים מוסדיים, יכולת ההשפעה בקומת הביטחון הלאומי, גיבוש אסטרטגיית צה"ל עדכנית וקידומה של תוכנית רב־שנתית חדשה.

בין הקטבים, כתב העת לאומנות המערכה, מהווה במה ייחודית ורלוונטית בהגות הצבאית בעשור האחרון. בזכות כתיבת המפקדים, חוקרים ואנשי אקדמיה, וקהל מגוון של קוראים, מאפשרים המאמרים שבו נקודת מבט עצמאית ושיח ביקורתי על המגמות העכשוויות ועל מאפייני הלמידה בצה"ל, הממשקים הבין־מדרגיים וכיווני פעולה ברמות השונות – טקטית, אופרטיבית ומערכתית. בכל התחומים האלו, הכישלון ב־7/10, ההתאוששות הצבאית, התפתחות המלחמה כמערכה רב־זירתית מעצבת ואתגרי העתיד – מבהירים עד כמה ארוכה ומשמעותית היא הדרך, עד כמה

חשובים המבוכה, תרבות הוויכוח, הבעת הספק והדילמות הערכיות, לטובת עיצוב דרכו הראויה של צה"ל.

גיליון **בין הקטבים** שבפניכם, החמישי תוך כדי המלחמה, ממשיך ומגלם דיון עומק ושיח ביקורתי באשר לתקופת המעבריות הנוכחית, למאפייני הלמידה ולהשתנות הנדרשת מכולנו. בין השאר, תוך עיון וניתוח במשמעותם של היבטים טקטיים בניהול הלחימה ושל תכנון וניהול מבצעים בזירות קרובות ורחוקות; מבט על לקחים מערכתיים מזירות המלחמה העיקריות, בהתייחס לאתגרים המתהווים בהן תוך כדי מלחמה ממושכת; ותובנות באשר להשפעת המלחמה ומאפייניה הייחודיים על תפיסת הביטחון הלאומי.

בנימה אישית, בקרוב אשלים מסלול שירות של קרוב לשלושה עשורים בצה"ל. שלוש השנים האחרונות, שנות הפיקוד במרכז דדו, היו תקופה היסטורית, מאתגרת ורבת משמעות – בראש ובראשונה בשדה הקרב ובמחויבותנו להגנת המדינה ואזרחיה, ולצד זאת באפיקי החשיבה, הכתיבה וההגות הצבאית. **ספרא וסייפא**. התברכנו בשנים אלה בעשרות מחקרים ומאמרים שפורסמו בגיליונות **בין הקטבים**, נוסף על מנעד רחב של תוצרים מסווגים, תוך הישענות על כתפי נפילים ועל יסודות איתנים.

מודה לאנשי המערכת, בהובלת **סא"ל ד"ר איתי חימיניס וע"צ סרן (מיל') גל פרל**, לקבוצה המיוחדת של החוקרים ושל הסגל במרכז דדו, לכל העוסקים במלאכת הכתיבה, ההתייחסויות, הביקורת והעריכה, לאנשי ההוצאה לאור במשרד הביטחון, בהובלת מר משה אסולין, המלווים אותנו ומסייעים לנו שנים ארוכות, וכמובן לכם **הקוראים**. אתם, שותפינו כולם, מדגימים הלכה למעשה את עוצמת **ההון האנושי** האיכותי כל־כך במערכת שלנו ונוסכים בי **אמון, השראה וביטחון** לקראת האתגרים המשמעותיים שבפנינו.

בציפייה רבה לקרוא את תוצרי העתיד.

תא"ל ד"ר איל פכט
מפקד מרכז דדו
לחשיבה צבאית בין־תחומית

דצמבר 2025
טבת התשפ"ו